

در این جهانی که نه بدایت و نه‌نهایت پیداست، من به عنوان یک معمار جوان سردوگرم روزگار ندیده و نجشیده، پس از حضور در اکسیو^۱ ۲۰۱۰ شانگهای و پاپوین ایران^۲، تصمیم گرفتم به قصد بهبود تصویر ایران در عرصه جهانی و ادای دین به معمار ایرانی‌بودنم، دنیا را تغییر دهم، اما حالا بعد از گذشت پنج سال با جناب تولستوی هم‌عقیده‌ام، پس از برگزاری مسابقه بی‌سرنجام طراحی پاپوین ایران^۳، این‌روزها شاهد حضور ایران در اکسیو ۲۰۱۵ میلان^۴ با طراحی مهندس کامران صفامنش و شرکت مهندسین مشاور رهشهر^۵ هستیم. با وجود تمام حواشی و برخورد‌های کم‌وبیش غیرمنصفانه و درکل همه آنچه بر ما گذشت، من فکر می‌کنم تمام آن تلاش‌ها و حساسیت‌های جامعه معماری بود که ایران برای اولین‌بار طاق، قوس، گنبد و سرستون‌های تخت‌جمشیدش را با خود نبرد و به نمایش گذشته بسنده نکرد. نه اینکه این پاپوین با آن پروسه انتخاب و ایده نامفهوم، بی‌محتوا و دیتیل‌های اجرایی ضعیف برای حضور ایران در اکسیو- بازنگری در صحنه بین‌الملل- ایده‌آل باشد و نمایش درستی از پتانسیل‌های جامعه معماری و هنر ایران ارائه دهد، اما راهی‌ای از کلیشه‌های همیشگی و گذر از نمایش معماری هخامنشی و صفوی و حضوری مدرن در اکسیو، به‌نوبه خود قابل‌تأمل است. تاریخ‌نگاری پاپوین ایران بیانگر این است که تاکنون همواره حضور در اکسیوها با انجام ذهنی ایرانیان و عدم توان ترسیم آینده به نمایش آل‌ومور تاریخ منجر شده، در صورتی که این‌بار ایران به سوی ترسیم آینده گام برداشته است، هرچند با بیان معمارانه‌ای نه‌چندان مناسب. تغییر رویکرد از بازتولید همیشگی آنچه بوده‌ایم به آنچه در پی آن شدنیم، می‌تواند در اکسیوهای آینده^۶، تعاملی مناسب برای ورود به عرصه پویای جهانی منجر شود. باز به جناب تولستوی^۷ می‌اندیشم و جناب سعدی که همواره در دهنم تکرار می‌کند: به راه بادیه رفتن به از نشستن باطل، وگر مراد بنایم به قدر وسع بگویشم.

اکسیو: اکسیو رویدادی است که هر پنج‌سال یک‌بار و هر بار در کشوری متفاوت برگزار می‌شود. این نمایشگاه عرصه‌ای برای نمایش گذشته،

اکنون و آینده کشورهاست که در آن دستاوردهای اجتماعی، اقتصادی، علمی و پیشینه فرهنگی و دورنمای توسعه کشورها به نمایش گذاشته می‌شود.

میزبانی نمایشگاه اکسیو برای توسعه اقتصادی، اجتماعی و زیرساختی شهرهای میزبان و دادوستدها و همکاری‌های بین‌المللی، بسیار کارساز است.

ازاین‌رو، همه کشور‌های عضو دفتر نمایشگاه‌های بین‌المللی، مایلند میزبانی این نمایشگاه را بر عهده گیرند. از نظر محتوایی نمایشگاه‌های جهانی و اکسیوها را می‌توان به سه دوره تقسیم کرد: دوره اول- ۱۸۵۱ تا ۱۹۳۷: صنعتی‌شدن، دوره دوم -۱۹۳۹ تا ۱۹۸۶: مبادلات فرهنگی، دوره سوم - از ۱۹۸۸ تاکنون: بازنمایی نمادهای ملی. طبیعت موقتی‌بودن پاپوین‌ها، شرایط را برای بروز و ظهور ساختمان‌ها و طرح‌های پیشرو، جسور و نوآورانه فراهم کرده است.

در بعضی موارد مانند برج ایفل (پاریس ۱۸۸۹) و پونسفیر، این ساختمان‌ها شهرتی جهانی یافته و همچنان حفظ شده‌اند و دو موردی دیگر، مانند غرفه روح زمان لوکوربوزیه یا غرفه آلمان می‌س و وندرروه، این ساختمان‌ها در زمان مکانی دیگر بازسازی شده‌اند. به‌این‌ترتیب، همواره اکسیوها مجموعه‌ای از بناهای پیش‌رو معماری هستند که بی‌گفت‌وگو در شکل‌دادن دنیای فردا، مؤثرند. از سال ۲۰۰۰ تاکنون، سرفصل‌های مورد بحث در سازمان ملل، مؤثرترین عامل تعیین موضوع و خط‌مشی اکسیوها بوده‌اند. میلان ۲۰۱۵ با محوریت غذا، با موضوع «تغذیه زمین، انرژی برای حیات» برای رسیدن به اهداف توسعه هزاره و در رأس آنها غذا، انتخاب شده است.

پاپوین ایران: ایران تاکنون در ۱۵ اکسیو حضور داشته است که ۹ پاپوین مربوط به قبل از انقلاب و شش پاپوین به اکسیوهای بعد از انقلاب تعلق دارد. اولین حضور ایران مربوط به اکسیو ۱۸۵۱ لندن است که در آن، ایران با غرفه‌ای به مساحت ۹۲ مترمربع فرش، صنایع‌دستی، کاشی و انواع آجرآل را به بازدیدکنندگان عرضه کرد. پس از آن، در اکسیوهای ۱۸۷۳ و ۱۸۷۸ و ۱۸۸۹پاریس، ۱۸۹۳شیکاگو، ۱۹۰۰پاریس، ۱۹۳۶ و ۱۹۵۸ بروکسل حضور پیدا کرد. در اکسیو ۱۹۶۷ مونترآل با طراحی زندیاد عبد‌العزیز فرمانفرماییان، بنایی با الهام از مسجدجامع شوشتر حضور موققی داشت که می‌توان این پاپوین را بهترین حضور ایران تاکنون تلقی کرد. پس از انقلاب، در اکسیو ۱۹۸۵ ژاپن و ۱۹۹۳ کره‌جنوبی با طراحی فرهاد احمدی همراه بود. اکسیو ۱۹۹۸ و ۲۰۰۰ هانوفر و ۲۰۰۵ ژاپن و درنهایت، در اکسیو ۲۰۱۰شانگهای، ایران با پاپوینی به طراحی شرکت «طرح امروز» به گفته طراح برگرفته از سبک اصفهان و ماکتی بدساخت از پل خواجه بود، حضور پیدا کرد و حساسیت جامعه معماری را برانگیخت.

مسابقه طراحی پاپوین ایران: پس از انتشار مناقصه طراحی پاپوین ایران در اکسیو ۲۰۱۵ میلان در روزنامه‌های کثیرالانتشار و وب‌سایت شرکت سهامی نمایشگاه‌های بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران، پاپوین بهمن‌ماه ۱۳۹۱ و برگزاری جلسه پرسش‌وپاسخ در اسفندماه به‌منظور تشریح دیدگاه‌های کارفرما برای متقاضیان شرکت در مسابقه، پس از ارسال رزومه شرکت‌های مهندسین مشاور در اردیبهشت ۱۳۹۲، شرکت از میان متقاضیان انتخاب شده و دعوت از آنها برای مصاحبه و انتخاب نهایی صورت گرفت. سرنجام هشت شرکت مهندسین مشاور رتبه یک و دو، به همراه همکار خارجی برای حضور در مسابقه اکسیو در خرداد ۹۲ گزینش شدند. در تیرماه ۹۲ با حذف کمک‌هزینه مسابقه، تعدادی دیگر از مشاورین اضافه شده و پس از ارسال قرارداد به شرکت‌های مهندسین مشاور منتخب، درنهایت، ۱۵ مشاور برای مرحله نهایی طراحی اعلام آمادگی کردند و جلسه پرسش و پاسخ دیگری برای رفع ابهامات برگزار شد که شرکت سهامی نمایشگاه‌های بین‌المللی، اطلاعات بیشتری در خصوص اکسیو میلان در اختیار شرکت‌های گذاشت. تفاهم‌نامه شروع طراحی، در تاریخ ۱۴ تیر برای شرکت‌های مهندسین مشاور ارسال شد و شرکت‌ها طراحی پروژه را آغاز کردند. ۳۱ شهریور ۹۲ تحویل

اکسیو ۲۰۱۵ میلان به روایت یک شاهد عینی

موش وگربه یامدرنیته

ندا اکبری ـ معمار و پژوهشگر

مدارک مسابقه توسط ۱۲ شرکت صورت گرفت. جلسه داوری از طرف شرکت سهامی نمایشگاه‌های بین‌المللی با ارسال نامه‌ای در تاریخ هشتم مهر منحل شد. در این مدت، مشاوران شرکت‌کننده، تمامی تلاش خود را برای هرچه زودتر برگزار شدن جلسه داوری انجام دادند. سرنجام، وزیر صنعت، معدن و تجارت، مهندس نعمت‌زاده، دستور برگزاری داوری و کامل‌شدن روند انتخاب پروژه را به نام‌های اکسیو: تغذیه زمین، انرژی برای حیات، حضور داران، مساحت اکسیو فرهاد احمدی، دکتر محمود گلایچی، دکتر دارآب دیا، مهندس بهرام شیردل و دکتر حامد مظاهریان به‌عنوان رئیس هیأت‌داوران، ۱۲ پروژه را در جلسه داوری در شش مرحله طبق جدول امتیازبندی تقسیم‌بندی و داوری کردند و طی بیانیه‌ای، نتایج مسابقه توسط هیأت داوران اعلام شد. براساس این بیانیه، مهندسین مشاور نقش‌جهان پارس، رتبه اول، مهندسین مشاور ارک بم کرمان+ فازاد استودیو، رتبه دوم، مهندسین مشاور طرح و توسعه بلندپایه+ کات‌استودیو و همچنین مهندسین مشاور ماهر و همکاران + جاستودیو به صورت مشترک سوم شدند. نتایج مسابقه، حاکی از آن بود که هرچند نمایشگاه بین‌المللی با وضع قانون داشتن رتبه یک و دو برای صلاحیت ورود به مسابقه، درصد زیادی از پتانسیل‌های معماری کشور را نادیده گرفت، اما گروه‌های جوان توانستند به‌نوعی در این مسابقه حضور پیدا کنند و توانمندی‌شان را ارائه دهند. ۱۱ جلسه‌ای در ستاد اکسیو با حضور تمامی شرکت‌کنندگان برای ارائه پرسه جدید تهیه طرح پاپوین ایران، به نمایندگی مهندس کامران صفامنش برگزار شد. پس از این نشست، از میان ۱۲ گروه شرکت‌کننده، هشت شرکت با ارسال نامه به نمایشگاه بین‌المللی، عدم همکاری با پروسه جدید را اعلام

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

نقی داخل

شهرسازی توسط دکتر حامد مظاهریان در معاونت مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی تشکیل شد.

اکسیو ۲۰۱۵میلان: اکسیو ۲۰۱۵ میلان که ۱۱ اردیبهشت در شهر میلان ایتالیا افتتاح شد، تا آبان ادامه دارد. در این اکسیو با مساحت حدودی یک‌میلیون مترمربع، ۱۴۵ کشور و سه شرکت بین‌المللی برای پاسخ به موضوع اکسیو: تغذیه زمین، انرژی برای حیات، حضور داران، مساحت اکسیو در شمال‌غربی منطقه پرجمعیت و شهرت‌شین میلان، در فاصله چند کیلومتری مرکز شهر، در امتداد یکی از محورهای تاریخی در منطقه‌ای قرار گرفته که زیرساخت‌های بسیار توسعه‌یافته‌ای در آنجا وجود دارد. ایده ساخت‌وساز، از اصول شهرسازی رمی‌ها اقتباس شده است. دکامانوس (نام خیابان‌های رم باستان که از شرق به غرب منتهی می‌شد) از مرکز سایت به دروازه‌های سایت منتهی می‌شود. این خیابان به‌طرز سمبولیک، محل مصرف غذا (شهر) را به محل تولید غذا (روستا) متصل می‌کند. در شهری مانند میلان، دوین شهر بزرگ ایتالیا در تولیدات کشاورزی، محور دکامانوس اهمیت خاصی برای محور قائم خود، کارود (نام خیابان‌هایی در رم باستان که از شمال به جنوب امتداد داشت و دروازه‌های شهر را به هم متصل می‌کرد)، دارد. محور قائم کارود، حلقه پارک‌ها و فضاهای سبز را به‌هم متصل می‌کند و این فضاها را به سایت می‌کشاند. سیستم محورهای قائم، نه‌تنها مسیری ساده و مستقیم برای بازدیدکنندگان فراهم می‌آورد، بلکه کشورهای شرکت‌کننده را به شکلی تئاتنی و جشش آب از آن و آینه‌کاری مقررسن ناودان‌گان استاد حسینعلی معمار جذایت دارد.

طرح نهایی پاپوین ایران: با وجود اینکه این تغییر رویکرد از بیانی آرکایتک به بیانی مدرن، مثبت و قابل‌تأمل است، برای اینکه سفره سنتی ایرانی بتواند سفیر فرهنگی ما در فرنگ باشد، باید به این باور رسیده باشیم که سفره نینداخته یک عیب دار، سفره انداخته هزارویک عیب. برپاکردن یک سفره بی‌قواره بی‌محتوا و بدساخت چه پیامی می‌تواند داشته باشد جز اینکه ایران هیچ بیانیه و گفت‌وگویی برای حضور در عرصه جهانی ندارد. پاپوین ایران در زمینی به ابعاد ۹۵.۵×۲۰ متر با مساحت ۱۹۱۰ مترمربع قرار گرفته است. این پاپوین که یک سازه آهنی استراکچر آن را تشکیل می‌دهد، در دو طبقه بنا شده است. طبقه بالا فضای نمایشگاهی و طبقه پایین به ارائه محصولات کشاورزی، صنایع دستی و غذاهای ایرانی اختصاص دارد. نمایشگر عظیمی با ۵۰ متر طول و سه متر عرض در طول پاپوین قرار گرفته است. ایران تم غذا و فرهنگ را برای حضور در اکسیو با شعار سفره جهانی، فرهنگ ایرانی انتخاب کرده است. حوض‌های آب فیروزه‌ای در قسمت ارائه غذای ایرانی قرار گرفته، سقف قسمت نمایشگاهی آینه‌کاری‌شده و سازه‌ای به عنوان نماد بادگیرهای کویری از میانه سفره سر بر آسمان ساییده است. براساس برنامه‌ریزی اکسیوها، هرروز به نام یکی از کشورهای شرکت‌کننده نام‌گذاری می‌شود. روز یکم شهریور هم‌زمان با زادروز حکیم بوعلی‌سیا-روز پزشک- روز ایران نام‌گذاری شده است؛ طریقی که از مزاج‌شناسی و تغذیه مناسب هم‌سو با مزاج و طبع افراد می‌گوید و حالا از او در پاپوین ایران، تنها یک سردیس بدساخت به‌نمایش گذاشته شده است؛ یک آیدئولوژی که می‌توانست به‌تنهایی محتوای سفره ایرانی باشد. ما جهان را به میهمانی بر سر سفره‌ای ایرانی و خالی دعوت کرده‌ایم؛ به‌راستی دستاورد این پاپوین برای ایران چه چیزی می‌تواند باشد؟

قزاقستان با موضوع انرژی‌های آینده و اکسیو ۲۰۲۰ در شهر دویی با موضوع اتصال ذهن‌ها، خلق آینده برگزار خواهد شد. دویی برای نخستین‌بار از خاورمیانه، این رویداد را میزبانی خواهد کرد. براساس پیش‌بینی‌ها، این اکسیو ۲۳ میلیارد دلار بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۱ برای دویی سود خواهد داشت که این معادلی می‌گردد که چهارم تولید ناخالص داخلی دویی است.

لنوتولستوی: هرکس به فکر تغییر جهان است، اما هیچ‌کس به فکر تغییر خویش نیست.

و کابل و دور از دسترس بازدیدکننده قرار دارد. این‌همه کج‌سلیقگی، توهم بزرگی به جامعه معماران و ملت ایران است و بهتر بود با چنین عملکردی ایران وارد نمایشگاه بین‌المللی نمی‌شد. مسئولان اگر مدعی هستند پاپوین ایران با شکوه هرچه‌مناسب‌تر حضور دارد، تمام سرزمین ایران، در هفت سرفصل آب، برج، میوه‌ها، شربت‌خانه و آیین‌ها و هنر ایرانی به نمایش گذاشته شده، باید از این‌همه، عکس و سند تهیه کرده و گزارش کاملی به ملت ایران ارائه دهند که جای آن در اخبار پاپوین ایران خالی است. نمایشگاه جهانی، فرصتی است برای گردهمایی کشورها و به‌نمایش‌گذاشتن آخرین دستاوردها و هنر و فرهنگ سرزمینشان، اما مدیران و نمایندگان ایران همچون اولین حضور جهانی در دوره ناصرالدین‌شاه قاجار در سال ۱۸۸۹، تنها به تجارت و سوداگری اندیشیده‌اند، با این تفاوت که هویت و سنت ایران نیز به‌یکباره محو و ملغمه‌ای از آشفتگی عرضه شده است.

معماری

اکسیو ۲۰۱۵

حسینعلی معمار ونوادگانش در اکسیو

علیرضا امتیاز

ناصرالدین‌شاه قاجار هنگامی که به پاریس می‌رود تا از «اکسیوزیسیون» ۱۸۷۸ بازدید کند، در دفتر خود چنین می‌نگارد: «نزدیک عمارات چین و ژاپن، عمارت ایران است که حقیقتا از همه بهتر بود؛ استاد حسینعلی معمار خویش حاجی ابوالحسن ساخته است، خودش هم حاضر بود… اگر وضع دالان‌های توی اکسیوزیسیون و جواهرات نفیسه و اشیایی که صدهزار تومان قیمت و ارزش دارد و غیره و غیره را بنویسم و شرح بدهم باید یک کتاب علی‌حده به قدر شاهانه به دست گرفته و مدتی که اکسیوزیسیون برپاست همه روزه از صبح الی صبح دیگر متصل باید بنویسم… این عمارت (عمارت ایران) را شبیه به برج عشرت‌آباد ساخته‌اند، همان مرتبه اول یعنی حوضخانه کاشی‌کاری در